

Förvaltning och avdelning

Handläggare: Niclas Nygren & Lina Segrell
Titel: E-strateg resp. verksamhetsutvecklare
E-post: Niclas.nygren@norrtalje.se &
lina.segrell@norrtalje.se

Till: arbetsutskott 2020-09-24

Hantera invånarförslag till bygg- och miljönämnden gällande uppsättning av 5G sändare/master

Förslag till beslut

Bygg- och miljönämnden beslutar att avslå invånarförslaget.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Enligt invånarförslaget finns otillräcklig forskning kring hälsoriskerna med 5G. Invånaren vill att kommunen informerar kring detta och genomför en folkomröstning angående huruvida framtida 5G-utbyggnad ska genomföras eller inte.

På ansvarig myndighets (Strålsäkerhetsmyndigheten) hemsida finns information om 5G, inklusive riskbedömning kopplat till hälsoeffekter.

Baserat på informationen från Strålsäkerhetsmyndigheten i kombination med att Norrtälje kommun i dagsläget inte deltar i något 5G-projekt/satsning bedömer Bygg- och miljönämnden att varken extra informationsinsatser eller folkomröstning är nödvändiga.

Ärendet

Beskrivning

20 februari 2020 inkom ett invånarförslag angående 5G. Enligt invånarförslaget finns otillräcklig forskning kring hälsoriskerna med 5G. Invånaren vill att kommunen informerar kring detta och genomför en folkomröstning angående huruvida framtida 5G-utbyggnad ska genomföras eller inte.

Se mer information i bilagan som heter invånarförslag.

Lagkrav

Flera myndigheter ansvarar för 5G:

Strålsäkerhetsmyndighetens ansvar omfattar allmänhetens exponering för radiovågor. Det innebär att myndigheten bland annat utvärderar forskning inom området, mäter radiovågor, gör riskbedömningar, ger råd och rekommendationer samt, vid behov, tar fram föreskrifter. De utövar också tillsyn enligt strålskyddslagen.

Arbetsmiljöverket har föreskrifter om elektromagnetiska fält gällande yrkesrelaterad exponering. Arbetsmiljöverkets ansvar gäller enbart yrkesmässig exponering, inte allmänheten. Skolor kan beröras eftersom elever betraktas som arbetstagare.

Folkhälsomyndigheten är tillsynsvägledande myndighet gällande frågor om hälsoskydd enligt miljöbalken. Däri ingår frågor om risker med elektromagnetiska fält. Folkhälsomyndigheten tillsynsvägleder kommunernas miljö- och hälsoskyddsnämnder som är tillsynsmyndigheter gällande hälsoskyddet.

Post- och telestyrelsen (PTS) meddelar tillstånd för användning av radiosändare. Den lagstiftning som tillämpas är lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation. PTS tillstånd är teknik- och tjänsteneutrala, dvs. de är inte begränsade till specifika tekniker som 3G, 4G eller 5G eller tjänster som mobilt bredband.

Kommunerna utövar den operativa tillsynen enligt miljöbalken. Tillsynsmyndigheten kan ställa krav på att verksamheter ska undvika risk för olägenhet för människors hälsa och för miljön.

Folkhälsomyndigheten förordar inte generell tillsyn av basstationer och antenner för trådlös kommunikation då risken för hälsoeffekter normalt är obefintlig eller mycket låg. Tillsyn kan däremot utföras om klagomål inkommit till tillsynsmyndigheten om att basstationer/ utomhusantenner är felaktigt monterade i förhållande till bostäder, förskolor och skolor. Krav kan då ställas på den eller dem som driver verksamheten att redovisa nivåerna på de radiofrekventa fälten där människor vistas varaktigt och vilka skyddsavstånd som behövs för att riskerna ska vara försumbara. Branschen följer normalt de riktlinjer som finns gällande skyddsavstånd för att undvika risker.

De som bedriver verksamheten ska ha kunskap om nivåerna på de radiofrekventa fälten och vilka skyddsavstånd som behövs mellan antenn / basstation och bostäder, skolor och förskolor, för att undvika risker för olägenhet enligt miljöbalken. I verksamhetens egenkontroll ska det finnas rutiner för kontroll av detta.

Ovanstående texter är hämtade från Strålsäkerhetsmyndighetens och Folkhälsomyndighetens hemsidor, se länkar till hemsidorna nedan:

<https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/omraden/magnetfalt-och-tradlos-teknik/5g-teknik/>

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/miljohalsa-och-halsoskydd/tillsynsvagledning-halsoskydd/elektromagnetiska-falt/>

Koppling till gällande styrdokument

Inte aktuellt eftersom Norrtälje kommun i dagsläget inte är delaktiga i någon form av 5G-projekt/satsning.

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

På Strålsäkerhetsmyndighetens hemsida finns följande riskbedömning kopplat till hälsoeffekter:

Strålsäkerhetsmyndighetens riskbedömning

5G använder liksom tidigare generationer mobiltelefonisystem radiovågor för att överföra information trådlöst. Det finns inga säkerställda hälsorisker med radiovågor så länge referensvärdena inte överskrids. Referensvärdena baseras på rekommendationer från EU-kommissionen och framgår av Strålsäkerhetsmyndighetens (SSMFS 2008:18) allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält.

Tidigare generationers mobilbasstationer sänder radiovågor i alla riktningar oavsett var mottagaren befinner sig. 5G-tekniken använder istället adaptiva lobar, vilket innebär att radiovågorna riktar för att minimera den totala sändarstyrkan. Tekniken förväntas öka exponeringsvariationen samtidigt som medexponeringen begränsas.

Strålsäkerhetsmyndighetens mätningar tyder på att nuvarande exponeringsnivåer på allmänna platser i svenska städer typiskt är runt en tusendel av gällande referensvärden och sällan över en procent. Mindre orter och glesbygd har ytterligare lägre nivåer. Om ett nytt teknisksystem, som 5G, införs utan att något gammalt tas bort så kommer exponeringsnivåerna öka. Enligt information från branschen kommer 5G-tekniken dock inte att ge någon avsevärt förhöjd exponeringsnivå, vilket generellt innebär fortsatt goda marginaler till gällande referensvärdesnivåer.

Strålsäkerhetsmyndighetens riskbedömningar baseras huvudsakligen på sammanställningar från myndighetens vetenskapliga råd för elektromagnetiska fält samt EU:s vetenskapliga råd. Dessa expertinstanser har inte tittat på 5G-tekniken specifikt utan vetenskapligt analyserat och värderat forskning om hur radiovågsexponering påverkar människor. Den omfattande forskningen på hälsorisker med radiovågsexponering har pågått i över 20 års tid och hittills har inga direkta orsakssamband mellan den svaga radiovågsexponering, som vi vanligtvis har i samhället, och hälsorisker kunnat säkerställas. Det innebär att de orsakssamband mellan svaga radiovågor och hälsorisker som noggrant undersökts antingen inte existerar eller är så svaga att de inte kunnat säkerställas.

Strålsäkerhetsmyndighetens vetenskapliga råd pekar dock på observationer av biologisk påverkan i djurstudier på exponeringsnivåer även under gällande referensvärden. I första hand handlar det om observationer av ökad oxidativ stress. Indikationer på svag kognitiv påverkan har också rapporterats i några studier. Dessa observationer behöver fortsatt analyseras och eventuell hälsopåverkan utredas. Observationerna utgör, tillsammans med en generell osäkerhet vid införande av ny teknik, skäl till försiktighet vilket i det här fallet hanteras av de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalkens försiktighetsprincip.

5G-tekniken använder initialt frekvenser som angränsar till det hittills använda frekvensområdet, varför relevansen i den hittills publicerade forskningen är hög. För de framtida, något högre frekvenser, som 5G-tekniken också planeras för, är kunskapsunderlaget begränsat när det gäller studier på icke-termiska biologiska effekter samt underlag från epidemiologiska studier. Det finns dock inte någon känd mekanism som tyder på att radiovågor med högre frekvens skulle öka riskerna. Radiovågor med högre frekvens innebär ett kortare inträngningsdjup i kroppen, vilket medför att radiovågorna absorberas mer yttligt.

Baserat på ovan nämnda expertinstansers sammanställningar finns inga säkerställda hälsorisker med radiovågsexponering så länge radiovågornas styrka underskrider gällande referensvärdesnivåer.

Ovanstående texter är hämtade från Strålsäkerhetsmyndighetens hemsida, se länk till hemsidan nedan:

<https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/omraden/magnetfalt-och-tradlos-teknik/5g-teknik/>

Förvaltningens analys och slutsatser

Bygg- och miljönämnden bedömer att Strålsäkerhetsmyndighetens information om 5G är tillräcklig och att det därför inte behövs några extra informationsinsatser.

Enligt den riskanalys som finns på Strålsäkerhetsmyndighetens hemsida finns det inga säkerställda hälsorisker med radiovågsexponering så länge radiovågornas styrka underskrider gällande referensvärdesnivåer. Baserat på detta bedömer Bygg- och miljönämnden att det inte är nödvändigt med en folkomröstning kopplat till utbyggnaden av 5G.

Tidplaner

Inte aktuellt.

Anna Keskitalo
Samhällsbyggnadsdirektör
Samhällsbyggnadskontoret

Bilagor

Invånarförslag

Beslut skickas till

Invånaren
Kommunstyrelsekontoret